

REMISSVAR
2021-06-10

Ert dnr Ju2021/00971

Struktur för ökad motståndskraft (SOU 2021:25)

Krigsförsäkringsnämnden (KFN) uppskattar möjligheten att yttra sig över betänkandet Struktur för ökad motståndskraft.

Sammanfattning

KFN är positiv till betänkandets förslag med undantag för förslaget att inte göra KFN till en beredskapsmyndighet. KFN:s uppgift har en central betydelse för Sveriges beredskap och det förefaller svårt att fullgöra uppgiften utan att vara en beredskapsmyndighet. För att kunna fullgöra de åtaganden som en beredskapsmyndighet har bör KFN:s organisation förstärkas.

Ett bra initiativ

KFN välkomnar utredningens förslag att skapa en sammanhållen struktur med ansvar för att hantera fredstida kriser, höjd beredskap och krig för att uppnå samordningsfördelar och förmågehöjning över hela hotskalan. Ett genomförande av förslagen kommer att innebära att samhällets beredskap för kris och krig stärks genom en ändamålsenlig styrning och ett tydliggörande av ansvar på såväl nationell som regional nivå.

Utredningen för ett resonemang om vad som utgör samhällsviktig verksamhet i både fredstid och vid höjd beredskap och ytterst krig. En sådan verksamhet är transporter och för att upprätthålla dessa är det nödvändigt med tillgång till olika former av försäkringar. Det behövs försäkringar för godset som transporteras, för transportmedlen och för att täcka ansvar som transportörerna bär. Transportförsäkring utgör därför en samhällsviktig verksamhet.

KFN:s uppgift

KFN har ansvar för att förbereda statliga försäkringsåtgärder under krigsförhållanden. Lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m. (krigsförsäkringslagen) styr vilka åtgärder som kan vidtas. I praktiken är KFN:s uppgift att tillse att transporter till och från Sverige av bl.a. förnödenheter inte förhindras av den försäkringsnöd som förväntas uppstå vid krig. KFN:s verksamhet är således omedelbart relevant för den beredskaps-målsättning som utredningen ger uttryck för.

För att skydda samhällsviktig verksamhet ser vi behov av att KFN:s uppdrag och mandat ses över och breddas till att även omfatta allvarliga händelser i fredstid som kan påverka tillgång till kommersiell försäkring för samhällsviktiga transporter. Detta har också tidigare föreslagits i utredningen Försäkring på transportområdet i krig och kris (SOU 2013:28). En översyn av KFN:s uppdrag och mandat är också nödvändigt mot bakgrund av stora förändringar på import- och exportmarknaden, med en internationalisering av ägarförhållanden inom gods, transporter och logistik och där försäkring för transporter upphandlas på en global marknad.

Det finns en väl utvecklad och numera internationell kommersiell marknad för transportförsäkringar. Även krigsförsäkring tillhandahålls på kommersiell grund men dessa kan sägas upp med kort varsel till exempel om det uppstår svårigheter med återförsäkring på grund av krig eller ett akut hot. Det

senare inträffade också i samband med terrorattacken mot World Trade Center då flyget stod stilla på grund av det inte var möjligt att bedöma eller försäkra risken.

Utredningen från 2013 konstaterade att krigsförsäkringslagen i nuvarande utformning inte kan tillämpas i alla de fall där det kan uppkomma en brist på utbud av kommersiella krigsförsäkringar och föreslog att tillämpningsområdet för krigsförsäkringslagen skulle utvidgas. Utredningen från 2013 konstaterade vidare att det är svårt att upprätthålla en god kvalitet i en ren beredskapsverksamhet.

KFN:s organisation

Organisatoriskt består KFN av sju personer som har förordnanden med blygsamma ersättningar. Samtliga är heltidsanställda på annat håll. KFN har ingen egen administrativ organisation utan samverkar med Finansinspektionen. Den avskalade strukturen speglar det förhållandevis okomplicerade sätt på vilket KFN:s uppgift kunde lösas vid tiden för myndighetens tillkomst under andra världskriget när svenska transportörer och försäkringsbolag relativt enkelt kunde koordinera ett statligt riskövertagande.

Idag är emellertid både transport- och försäkringsmarknaderna betydligt mer internationella och fragmenterade varför KFNs uppgift har blivit mycket mer komplex. Den avtalsstruktur för transportförsäkring som använts av KFN i form av krigsutbrottsavtal och beredskapsavtal behöver omarbetas och uppdateras för att fungera på dagens transportmarknad och försäkringsmarknad. Detta är ett omfattande arbete som behöver ske i samverkan med många aktörer inom transportförsäkringsområdet. Det kan också finnas anledning att definiera närmare försäkringsområdet, det vill säga vilka transporter som är samhällsviktiga utifrån folkförsörjningen, försvarets och näringslivets behov. Detta arbete kräver samverkan med flera av de beredskapssektorer som föreslagits av utredningen om civilt försvar.

Ett utökat mandat bör leda till att KFN inte endast har uppgifter i samband med höjd beredskap och innebär vidare att frågan om KFN ska utgöra en beredskapsmyndighet måste ses i ett vidare perspektiv. För att uppnå önskvärd operativ förmåga bör övervägas att inrätta ett permanent bemannat kansli för nämndens verksamhet. Den nuvarande organisationsmodellen med representanter från den privata sektorn bör emellertid bibehållas då densamma möjliggör en unik plattform för samverkan mellan den statliga och privata sektorn.

Göteborg den 10 juni 2021

Anders Leissner
Ordförande Krigsförsäkringsnämnden